

UVOD V PRAVO

USTAVNO PRAVO 4

- ORAGANIZACIJA DRŽAVNE OBLASTI
- DELITEV OBLASTI: zakonodajna, izvršilna in sodna

- DRŽAVNI ZBOR (predstavniško telo, parlament) predstavniško telo, ker predstavlja ljudstvo kot celoto. Državni svet zastopa interesne skupine.
- ZAKONODAJNA FUNKCIJA: sprejema ustavo, zakone, državni proračun, poslovnik, ratificira mednarodne pogodbe, razpisuje referendum (na zahtevo 40000 volivcev)

- **VOLILNA FUNKCIJA:** voli predsednik državnega zbora, predsednika vlade, ustavne sodnike, sodnike ostalih sodišč, imenuje ministre, guvernerja Banke Slovenije, člane Računskega sodišča, Varuha človekovih pravic
- **NADZORNA FUNCIJA:** odloča o nezaupnici ali zaupnici vladi, ustavni pritožbi zoper Predsednika republike, predsedniku vlade in posameznih ministrov

- SESTAVA DRŽAVNEGA ZBORA : sestavlja 90 poslancev, izvoljeni so neposredno , s tajnim glasovanjem (2 POSLANCA IZVOLITA NARODNOSTNE SKUPINE)
- Državni zbor se voli za 4 leta.
- Državni zbor deluje na rednih in izrednih sejah
- Prisotna mora biti večina poslancev.

- Odločitev je sprejeta , če je ZA večina prisotnih poslancev
- V nekaterih primerih je potrebna kvalificirana večina (ustava, odločitev o vetu DS)
- Zakon lahko predlaga vsak poslanec ali 5000 volivcev.
- Zakoni se sprejemajo v tri faznem postopku.

- DRŽAVNI ZBOR vodi predsednik
- Delo se organizira v okviru poslanskih skupin, odborov in komisij.
- Admin. naloge opravlja služba državnega zbora

- DRŽAVNI SVET : ni zakonodajna telo.
- Zastopa socialne, gospodarske, poklicne in lokalne interese
- Sestavlja ga 40 članov (4 predstavniki delodajalcev, 4 delojemalcev, 4 kmetov, samostojnih podjetnikov, 6 negospodarskih dejavnosti in 22 predstavnikov lokalnih interesov.
- Člani sveta se volijo za dobo 5 let.

- **PREDSEDNIK REPUBLIKE:** predstavlja državo in opravlja druge funkcije oblasti .
- Voli se na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah. Izvoljen je kandidat, ki dobi absolutno večino glasov. Če ne, se v drugi krog uvrstita kandidata z največ glasovi.
- Predsednik republike se voli za dobo 5 let in je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen.

- **PREDSIEDNIK REPUBLIKE:** predstavlja državo in opravlja druge funkcije oblasti .
- Voli se na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah. Izvoljen je kandidat, ki dobi absolutno večino glasov. Če ne, se v drugi krog uvrstita kandidata z največ glasovi.
- Predsednik republike se voli za dobo 5 let in je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen.

- USTAVNA OBTOŽBA: poda jo Državni zbor zaradi hujših kršitev zakona.
- O obtožbi odloča Ustavno sodišče

- VLADA: Je glavni nosilec izvršne oblasti
- Najvišji upravni organ
- Za svoje delo odgovarja Državnemu zboru
- Sestavljajo jo: predsednik vlade in ministri
- Predsednika vlade predlaga Predsednik republike, imenuje ga Državni zbor z večino glasov vseh poslancev (46).
- Ministre predlaga predsednik vlade, imenuje jih Državni zbor.

- Mandat vlade traja 4 leta, preneha pa volitvah do imenovanja nove vlade
- Sestavo vlade ureja Zakon o vladi (14 ministrstev)
- 10 poslancev DZ lahko poda zahtevo za glasovanje o nezaupnici vladi in izvoli novega predsednika vlade, s tem je dotedanji predsednik vlade razrešen, mora pa skupaj z ministri opravljati tekoče posle do prisege nove vlade

- **ZAUPNICA VLADI:** predsednik vlade lahko zahteva glasovanje o zaupnici vladi,
- Če vlada ne dobi podpore večine poslancev(46) mora DZ v 30 dneh izvoliti predsednika vlade (istega ali novega) sicer predsednik republike
- Razpusti Državni zbor in razpiše nove volitve.

- INTERPELACIJA; najmanj deset poslancev lahko sproži v DZ interpelacijo o delu vlade ali posameznega ministra
- Če po razpravi o interpelaciji večina vseh poslancev izreče nezaupnico vladi ali posameznem ministru, državni zbor vlado ali ministra razreši.

- **USTAVNA OBTOŽBA:** predsednika vlade ali ministre lahko DZ pred Ustavnim sodiščem obtoži kršitve Ustave in zakonov storjene pri opravljanju njihovih funkcij.
- Ustavno sodišče obravnava obtožbo po 109. členu ustave (ugotovi utemeljenost obtožbe, ga oprosti ali z dvotretjinsko večino glasov vseh sodnikov odloči o odvzemu funkcije), lahko odloči, da do odločitve US začasno ne more opravljati svoje funkcije.

- DRŽAVNA UPRAVA : je organizirana po ministrstvih
- Funkcije: izvršuje zakone druge predpise, akte Državnega zbora, izdaja upravne akte
- Nekatere pristojnosti lahko prenese na organe v lokalnih skupnostih

- OBRAMBA DRŽAVE: v Ustavi določena le na splošno (podrobneje v Zakonu o obrambi)
- Vojaška, delovna in materialna dolžnost.
- Obrambo sestavljata vojaška in civilna obramba

- SODSTVO: na področju pravosodja delujejo sodišča, tožilstvo, odvetništvo in notariat
- SODIŠČA: opravljajo sodno funkcijo
- Opravljajo jo sodniki, ki so neodvisni vezani so le na Ustavo in zakone.
- Sodnike voli Državni zbor na predlog Sodnega sveta.
- Funkcija je trajna

- SPLOŠNA SODIŠČA:
- Okrajna
- Okrožna
- Višja sodišča
- Vrhovno sodišče

- SPECIALIZIRANA SODIŠČA:
- Delovna in socialna sodišča I. stopnje
- Višja delovna sodišča
- Upravno sodišče
- Delovna sodišča sodijo o individualni sporih med delodajalcem in delojemalcem in kolektivnih sporih v zvezi kolektivnimi pogodbami
- Upravno sodišče nadzira delo upravnih organov, odloča v upravnih sporih.

- DRŽAVNO TOŽILSTVO: Izvaja kazenski pregon v imenu države
- Državno tožilstvo je organizirano na treh ravneh: Okrožna državna tožilstva, višja državna tožilstva in Državno tožilstvo RS
- DT je hierarhično organizirano, vodja tožilstva lahko daje obvezna splošna navodila za delo ali celo v posamezni zadevi.
- Državne tožilce imenuje Državni zbor na predlog ministra za pravosodje

- ODVETNIŠTVO: je posebna služba
- Zagotavlja strokovno zastopanje pravnih in fizičnih oseb v sodnih in drugih postopkih.
- Odvetniki zastopajo stranke na podlagi posebnega pooblastila .

- NOTARIAT: Je posebna javna služba, ki jo opravljajo notarji
- Notarji so osebe javnega zaupanja z SESTAVLJANJE VERODOSTOJNIH LISTIN V UPRAVNIH POSLIH, izjavah (oporoke) ,opravljajo overitve.
- Notarja imenuje minister za pravosodje

- LOKALNA SAMOUPRAVA:
- Prebivalci sami upravljajo z lokalnimi zadevami, (Neodvisnost od države)
- Občina: območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezani s skupnimi interesi prebivalcev.
- Občina se ustanovi z zakonom po predhodnem referendumu.

- **ORGANI OBČINE:**
- Občinski svet
- Župan
- Nadzorni odbor
- Občina sprejema statut, odloke, odredbe, pravilnike in navodila.
- Na območju občine se lahko ustanovijo krajevne skupnosti, vaške ali četrtne skupnosti.

- JAVNE FINANCE: država in lokalne skupnosti se financirajo z davki, drugimi obveznimi dajatvami in prihodki od lastnega premoženja
- Občini pripadajo davki od premoženja, dediščine, daril, dobitkov iger na srečo, najemnine, dobički javnih podjetij in koncesije.
- RAČUNSKO SODIŠČE opravlja kontrolo državnih računov, celotne javne porabe.
- BANKA SLOVENIJE: JE CENTRALNA BANKA. Vodi jo guverner.
- Opravlja naloge v zvezi izvajanjem denarne politike.

HVALA ZA POZORNOST